

Motion

1980/81: 1178

av Eric Enlund och Bernt Ekinge
om precisering av begreppet god advokatsed

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) fick i december 1977 regeringens uppdrag att göra en översyn av lagstiftning mot organiserad och ekonomisk brottslighet.

En arbetsgrupp inom rådet överlämnade i oktober 1979 en promemoria rörande advokatverksamhet till rådets s. k. styrgrupp, som enligt riktlinjerna för översynsarbetet skall bedöma arbetsgruppens förslag och rekommendationer.

I BRÅ:s PM 1979: 8 Advokatverksamhet redovisas arbetsgruppens och styrgruppens ställningstaganden.

Arbetsgruppen har gått igenom material som legat till grund för påståenden om att advokater varit inblandade i organiserad och ekonomisk brottslighet. Enligt arbetsgruppen har detta material varit diffust till sitt innehåll och ger inte stöd åt de generella påståenden som framförts om advokaters medverkan i sådan brottslighet. Materialet ger enligt arbetsgruppen under inga förhållanden något fog för påståenden om att dessa företeelser skulle ha spridning bland advokatåkårens medlemmar.

Även styrgruppen har tagit del av materialet som arbetsgruppen åsyftar, nämligen det skriftliga material som synes ha legat till grund för den s. k. AMOB-gruppens rapport. Styrgruppen vill understryka att arbetsgruppens uttalanden, som alltså grundas enbart på en bedömning av just detta material, inte har vidare syftning. Det är självfallet inte heller möjligt att av ett begränsat material dra några generella slutsatser i fråga om de aktuella företeelsernas förekomst inom advokatåkåren. Redan det förhållandet att, såsom också framgår av promemorian, sådana företeelser kunnat påvisas i advokatsamfundets disciplinära verksamhet och att det förekommit att personer som varit ledamöter av samfundet lagförts för förmögenhetsbrottslighet m. m. visar emellertid att advokatverksamhet är ett område som förtjänar att uppmärksammas i det aktuella översynsarbetet.

Arbetsgruppens promemoria omfattar förslag eller rekommendationer som rör frågor om försvararens relationer till den misstänkte, komplettering av de vägledande reglerna om god advokatsed, ökad insyn i och information om advokatsamfundets tillsyn över advokatväsendet samt myndigheters kommunikationer med samfundet. Styrgruppens majoritet ställer sig i allt väsentligt bakom dessa förslag och rekommendationer.

I denna motion vill vi aktualisera en av de rekommendationer som man inom BRÅ är helt enig om och som vi finner så väsentlig att den så snart som möjligt bör komma till genomförande.

Både i rättegångsbalken och i advokatsamfundets stadgar föreskrivs att advokat vid utövandet av sin verksamhet redbart och nitiskt skall utföra de uppdrag som anförtrotts honom och "i allt iakttaga god advokatsed". Vad

som ligger i begreppet god advokatsed har inte preciserats i RB eller samfundets stadgar. De yrkesetiska principer som under årens lopp vuxit fram inom advokatkåren och i advokatsamfundets disciplinära verksamhet har blivit det främsta uttrycket för vad som menas med god advokatsed.

Brottsförebyggande rådet har funnit det angeläget att undersöka om man med hjälp av etiska regler kan motverka att advokater genom t. ex. rådgivningsverksamhet kan komma att medverka till företeelser med anknytning till organiserad och ekonomisk brottslighet.

De nuvarande etiska regler som styr advokaternas verksamhet tar huvudsakligen sikte på förhållandet till klienter och motparter, medan förhållandet till det allmänna inte fått någon framträdande plats. Enligt BRÅ:s uppfattning bör de vägledande reglerna om god advokatsed (antagna av Sveriges advokatsamfunds styrelse den 18 juni 1971) kompletteras med en allmänt hållen etisk regel som tar sikte på bl. a. just de situationer, då en advokat kan komma i kontakt med sådana otillbörliga förfaranden som det är angeläget att motverka.

Brottsförebyggande rådet rekommenderar sålunda Advokatsamfundet att komplettera de vägledande reglerna om god advokatsed med uttalanden av följande innebörd:

Advokat får i sin verksamhet inte främja orätt. Han skall avhålla sig från att genom rådgivning eller annat aktivt arbete medverka i handling som, enligt vad han inser eller bör inse, är lagstridig eller uppenbarligen innebär kringgående av lag, vare sig förfarandet riktar sig mot någon enskild eller mot det allmänna. Han skall icke heller aktivt medverka i förberedelser som, enligt vad han inser eller bör inse, syftar till sådana handlingar. Vad nu sagts innebär inga inskränkningar i advokats rätt och skyldighet att lämna upplysning om innehållet i gällande rätt. Det medför ej heller skyldighet för denne att särskilt tillvarata myndigheternas intressen.

Eftersom de vägledande reglerna om god advokatsed utformats av Advokatsamfundets styrelse har brottsförebyggande rådets förslag endast kunnat utformas som en rekommendation till Advokatsamfundet.

Enligt vår mening bör riksdagen ställa sig bakom denna rekommendation. Några invändningar från advokatsamfundets sida kan knappast förväntas. Huvudinnebörden i den komplettering av de vägledande reglerna om god advokatsed som föreslås är ju att advokat "i sin verksamhet inte får främja orätt".

Alternativa möjligheter att få till stånd en närmare precisering av begreppet god advokatsed är att i rättegångsbalken 8 kap. 4 § och/eller Advokatsamfundets stadgar 34 § (dessa stadgar fastställs av regeringen) införa tillägg med i huvudsak det innehåll som föreslagits av brottsförebyggande rådet. Det bör ankomma på regeringen att om det visar sig erforderligt ta initiativ till sådant tillägg.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vi
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som
anförts i motionen om precisering av begreppet god advokatsed.

Stockholm den 27 januari 1981

ERIC ENLUND (fp)

BERNT EKINGE (fp)